

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica infra octauas Epiphanie. II. Sermo. XVII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Quoniam infra octava epiphanie

uo testamēto duodecim apostoli q̄ p̄dica-
tione sua fidem xpi p̄ orbem terraz diffu-
derūt. vt *Luce.* Item in veteri testamēto
duodecim fontes in helym erant. *Exodi.*
Et in nono duodecim cophini et satura-
tione turbaz p̄ xpm ap̄lico misterio colle-
cti. vt *Psalm.* In veteri testamēto. xij.
erāt boues et xij. leones et p̄cepto dñi p̄ sa-
lomonē in templo facti. Et in nouo testa-
mento. xij. iudices p̄ xpm in duodecim se-
dibz electi. vt *Psalm.* et multa silia.
Quia ergo iste numerus est p̄fectus. p̄fic-
tus vix et duobz senarijs. qui est numerus
p̄fectus. ideo christo dedicatur ad signifi-
candum in nobis duodenariā p̄fectionē
scz decem p̄ceptorz et duplicis charitatis.
dei et p̄mi. Ad secundū dubiū de pleni-
tudine gr̄e tria sunt consideranda scilicet
an christus habuit plenitudinē gr̄e. Se-
cundo an illa gr̄a fuit infinita. Tertio an
illa gr̄a potuit augmentari. Dico ergo p̄-
mo fm̄ Thomā sup. iij. Sententiaz dist.
xij. Plenitudo gr̄e est triplex scz suffici-
entia. vt in sanctis omnibz in quibz est gra-
tia sufficiens ad omnes virtutes et expul-
sionem omnium peccatorz. Secūda ē pleni-
tudo copie sicut in tota ecclesia. quia nul-
la gratia ei deest que non sit in aliquo eius
membro. Tertia est plenitudo singularis
prerogative que fuit in beata virgine per
quā et peccatum et potentia peccandi etiā
venialiter tollitur. Sed preter has pleni-
tudines est plenitudo gratie christi p̄pter
gratiam vnionis. qua summe deo vnitur
quia in vnitate persone et p̄pter gratiam
capitis non solum habuit gratiā sufficien-
tem vno i omnes effudit eam abūde. Ita
vt etiam faceret aliquos per ministerium
ad gratiam inducentes. per quem modū
caput influit corpori. et facit q̄ aliqua mē-
bra etiaz alijs mēbris aliquo modo influ-
ant. Et etiam plenitudo gratie singularis
inquantū habuit gratiā que ipsum perfici-
ebat quantū ad omnes virtutes et om-
nes virtutum vsus. et quantum ad omnē
effectum gratie. Ad secundū autē dicendū
q̄ gratia dei fuit infinita quantū ad essen-
tiam sicut quelibet alia creatura. Sed ta-
men tribus modis potuit dici infinita.
Primo et cōiunctiōe ad diuinitatē in q̄n-
tum vnus xpi actus est et a diuinitate et ab
anima gratia informata. Secundo quo

ad ip̄am rōnem gratie quia omnis rō gratie
quantum ad omnē eius effectum fuit in
christo. nec fuit eius gr̄a finita vel limitata
ad aliquē effectū determinatū gr̄e. sed om-
nem modū. omnē gradum gratie. habuit.
Tertio quantū ad effectū. quia per gratiā
quā habuit xps potuit in infinitos opera-
ri redemptionē. Et per hoc pater ad tertium
um q̄ ex q̄ gr̄a xpi a principio fuit fini vlti-
mo vnita quasi suo termino. q̄n antez res
in suo termino est tunc possibilitas tota ē
et capacitas impleta. quare gratia sua au-
gmentari nō potuit. Ergo h̄ d̄z proficie-
bat gr̄a. intelligendū est nō i re sed fm̄ ma-
nifestationē in alijs. vt dicit glosa et *Boz-
ra et Lira.* Ad tertium dubium de pleni-
tudine sciētie christi tria dico fm̄ Thomā
super tertio Sententiaz dist. xij. Primo
q̄ in christo fuit sciētia creata. Ratio fm̄
ip̄m quia talis sciētia p̄ncip̄ ad p̄fectionē
nature humane. Secundo dico q̄ christus
per sapientiā suā cognouit omnia que sunt
vel aliqui fuerūt vel aliqui erūt. qz alias nō
fuisse in aīa omniūqz p̄fectū. Verūtamē
dicit Thomas q̄ eoz que nec sunt nec fue-
rūt nec erūt. que tñ de p̄t facere. scia talis
xpo nō inest. Quia anima xpi omnipotētia
dei nō comprehendit. Tertio dico q̄ xps
profecit aliquo mō in scia et aliq̄ modo nō
proficere cōm in scia p̄uenit tripliciter vel
fm̄ essentiā vel fm̄ exp̄ientiaz. Primo mō
nō creuit. qz ab instāti conceptiōis aīa xpi
p̄fectissima fuit in sapia. S3 scdo mō cre-
uit et p̄fecit in q̄ntū ea q̄ certissima nouit et
sciebat exp̄imentaliter didicit. Et talis scia ali-
cui acquirit q̄n re videt p̄ntem sensibilit̄ q̄n-
tū cumqz p̄fectā demonstratōez de ea p̄us v̄-
derit. Et tanta de istis.

Quoniam infra octauas Epiphanie. II

Sermo. XVII

Quoniam triduum inue-

nerūt eū in tēplo. *Luc.* Glosuz
ras et organū sp̄sseti magni p̄-
Aug. oñdens magnitudinē et sufficiētiā
diuine bonitatis cū cr̄is hominibz impen-
sam. super Johannez sermone. xij. sic ait.
Deus totum tibi est. Si esuris. panis est.
Si sitis aqua tibi est. Si in tenebris es.
lūmē est. Si nudus es i moralitate. vestis
tibi est. Decille. Vult dicere q̄ deus om-
nem sufficiētiā nostram habet in se.

Sicut ait ap[osto]lus. Sufficientia nostra ex deo est. **Loz. iij.** Herito itaq[ue] inueniendus est a nobis. eo q[uod] omnia bona nobis pariter cum illo veniunt. **Sapientie. vij.** Et sapientia dei que filius suus est dicit. Qui me inuenit inueniet vitam et hauriet salutem a domino. **Proverbior. vij.** Veru[m] tamen quia multi et diuersi diuersimode hanc sapientiam querunt. nec tamen inueniunt. propter defectu[m] loci et temporis. adeo christ[us] veniens in mundu[m] volens in se prefigurare modum sue inuentionis sp[irit]ualis no[n] nisi post triduu[m] a parentibus se permittere in templo inuenire. sicut dicit nostrum thema. In quib[us] verbis tria circa acquisitionem gratie diuine tangunt. Primo na[m]q[ue] describit inueniendi tempus. quia post triduu[m]. Secundo inuentionis actus. quia inuenit. Tertio aptus loc[us]. q[ui]a in templo.

Dixi primo q[uod] circa acquisitionem diuine gratie tangitur inueniendi tempus. quia post triduu[m]. **Itud triduum figuratur per illud Exod. de quo dicit. Filij israel volentes eire egyptu[m] dicebant pharaoni. Viuam triu[m] dierum itineris ibimus ad sacrificandum domino deo nostro. Spiritua liter fm Orig[enem]. Omelia. iij. super Exo. No[n] vult Moyses vt seruiat populus in egypto domino sed vt crearet egyptum in desertum et ibi seruiat domino. hoc est sine dubio. quia donec quis in tenebrosis seculi actibus manet et in negotioru[m] obscuritate versatur no[n] potest seruire domino. No[n] enim potest seruire deo et ma[n]one. **Creandum est ergo de egypto. relinquendus est mundus. Relinquendus dico non loco sed animo. no[n] itinere proficiscendo sed fide proficiscendo. Audi hec eadem Joba[n]nem dicentem. Filioli nolite diligere mundum neq[ue] ea que in mundo sunt. Quia omne q[uod] in mundo est. aut est desiderium carnis aut desideriu[m] oculorum. aut supbia vite. Quo aut[em] iubet proficisci ex egypto. sequitur. Viam inq[ui]t triu[m] dieru[m] ibim[us] in heremum. Que est via triu[m] dieru[m] que nobis incedenda est vt egressi de egypto puenire possim[us] ad locu[m] in q[uo] imolare debeam[us]. Ego viam illu[m] intelligo q[uod] dicit. Ego sum via veritas et vita. **Hec via triu[m] dieb[us] nobis incedenda est. Qui enim confessus fuerit in ore suo do******

minu[m] ibi[m] xpm et crediderit in corde suo q[uod] deus illu[m] suscitauit a mortuis tertia die saluus erit. **Hec ergo est tridui via p[er] qua[m] peruenit ad locum in quo domino immoletur et reddatur sacrificium laudis. Hec quantum ad mysticu[m] intellectu[m]. Si vero etiam morale q[uod] nobis perutilis est requiramus locum. **Iter tridui de egypto proficiscimur si ita nos ab omni inquinamento corporis et anime et sp[irit]us conseruem[us]. vt que admodum dicit apostolus. integer sp[irit]us et anima et corpus nostrum seruetur in diem domini nostri ihu christi. Tridui iter proficiscimur de egypto. si rationalem. naturalem. moralem sapientia[m]. de rebus mundialib[us] auferentes ad statuta diuina conuertim[us]. Tridui iter proficiscimur de egypto si purificantes in nobis dicta facta vel cogitata sp[irit]ualia opera in nobis compleam[us]. **Tria enim sunt hec p[er] que homines peccare possunt. **Efficiamur mundi corde. vt possimus deum videre. **Hec dicitur. Quomodo aut[em] diabolus impedit ista[m] via[m] tridui in nobis. ostendit idem ibidem dicens. Dum populus dei de egypto vellet eire. dicebat pharao. Non longe abeatis. Non vult longe a se fieri populum dei dyabolus. Vult enim et si no[n] facit. saltem sermone peccare. Et si no[n] in sermone. saltem cogitatione delinquere. No[n] vult vt a se totu[m] triduu[m] proficiscant. vult in nobis vel vnu[m] suu[m] die[m] habere. in alijs duob[us]. in alijs totu[m] triduu[m] ipse possidet. Sed illi beati qui integrum ab eo triduum secedunt. et nullam in eis suam possider die[m] **Hec ille. Possum[us] aut[em] breuiter colligere et alio sensu istud triduu[m] intelligere. vt prima dies sit pudor pro commissis. Secunda dolor pro bonis amissis. Tertia dies amor desiderij pro bonis promissis. **Prima dies pro malis commissis inducit nos vt cogitemus quid fecimus. quia patrem misericordem offendimus. quia tam feda[m] tantam pessima[m] perpetravimus. **Ista dies in nobis plena est verecundia. **Iuxta illud ps. Tota die verecundia mea contra me est. **Secunda dies pro bonis amissis inducit nos vt cogitemus quid amisimus. **Et certe inuenimus. quia paradisu[m] in quo creati sumus. celum ad quod creati sum[us]. et etiam angelorum societatem et perpetuam amenitatem perdidimus. **Hec est illa dies plena amaritudinis. **Amos octauo.**************************

¶ **D**onica infra octa. epiphanie

Ponam nouissima eius quasi die amarā. Tertia dies est dies amoris desiderij pro bonis promissis. Nec est dies illa in qua **D**ester parauerat se et ingrediebatur ad **A**ssuerum. Unde dicitur. die tertia indu-
ta est **D**ester. Ista dies est serena et iocunda. quia hominē ponit in bona spe. Dicit enim sibi tali die. Delectare in domino. et dabit tibi petitiones cordis tui. Tridui etiā istud potest dici triplex modus cōuersionis ad deum. scilicet contritio. confessio. et satisfactio. Nam non nisi post ista restauratur gratia perdita in homine. Non triduis dies si debet esse perfectus. debet esse sepriformis. Nam contritio debet esse morosa et intenta nō perfunctoria. Solitaria non publica. Integra non diminuta. Ordinata nō confusa. Propria nō aliena. Henebunda non deliciosa. Iusta non simulata. Nec septe tanguntur in illo verbo **E**zechie dicentis **I**saie. xxxviii. Recordabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Secunda dies est confessio. que etiā debet esse sepriformis. scilicet. Festina non tarda. Humilis et uerecunda. Aperta nō palliata. Vera nō ficta. Integra non diuisa. Flebilis non ridiculosa. sed lacrimosa. Obediens et prompta. De hac dicitur in **P**salmo. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam meā domino. et tu remisisti impietate pec. rē. Quasi dixisset. Proposui ad te appropinquare. et tu ad me appropinquasti. Tertia dies est satisfactio que etiā debet esse sepriformis. fm q sepre requiruntur ad hoc. vt perfecta mundicia peccati habeatur. Primo em̄ requiritur ad perfectam satisfacionem abstinentia a peccato. Sicut primo medicus imponit infirmo abstinere a cibo **J**ohannis. viii. Vade et amplius noli peccare. Secundo requiritur restitutio aliene rei. quia nō dimittitur peccatum nisi restituatur ablatū. Tercio requiritur humilitas. sic dicebat **J**ob. Ago penitentiaz in fauilla et cinere. Quarto requiritur memoria mortis. **E**ccl. vii. Recordare nouissima tua et in eternū non peccabis. Quinto requiritur ieiunium. **J**obel. iij. Conuertimini ad me in ieiunio et fletu. Sexto requiritur elemosina. **L**uce. iij. Date elemosinā et omnia mūda sunt uobis. Septimo requiritur oratio debita et deuota. Unde hoc genus peccati nō eijcitur

nisi in ieiunio et oratione. Ieiunium curat pestes corporis oratio pestes mentis. Et potest esse spirituale tridui et his tribus scilicet oratione elemosina. et ieiunio. Oratio facit nos appropinquare deo in anima. Ieiunium in corpore. Elemosina in bonis temporalibus. Bona dies oratio in qua homo tm̄ ascendit q̄ peruenit in vna hora ad deū. Oratio em̄ fm **A**ugustinum est ascensus mentis in deum. Unde **E**ccl. de Oratio humiliantis se penetrat celū. Felix dies quo ita iter nostrū prosperatur vt quo nō possemus per mille annos peruenire. in momento in ictu oculi perueniā. Bona etiā dies dicitur elemosina que in vna hora portat omnia bona nostra in celum. que totus mundus portare non posset nec transferre. **E**ccl. Elemosina viri q̄i faculus ante ipm̄ procedet. Sed et ieiunium bona dies est que corpus nostrū ita aptum reddit vt vna hora plus mereatur ieiunij q̄ gulofus in mille. Unde **A**nuite in triduo ieiunij obtinuerūt veniam delictorum. **J**one. ij. Laboramus igitur vt post hoc triduum christū inuenire spūalē terraleamus.

Dixi secundo **q̄** in vobis premissis describitur inuentionis christi actus. cum dicitur. Inuenerūt eum. **Q**uod dulce verbum. vere nihil puto dulcius resonare in aure q̄ cum dicitur. Inuenerūt eum. que eum. vti q̄ deū et hominē dominū. totius cōsolatiōis patre. Inuētiō istius igit dñi multū est fructuosa. Pro quo sciendū q̄ quidam inueniūt aliqd. cuius inuētiō est vana vt thesaurū temporale. Quidā inueniūt aliqd. cuius inuētiō est mala. vt peccatum et eius turpitudinem. Quidam inueniūt aliqd. cuius inuētiō est nobilissima et fructuosissima. vt christum. et igitur gratiam suam. De pmo quō quidā inueniunt aliqd. cuius inuētiō est vana. vt thesaurū temporale. Res em̄ tempales sunt vane in cōparatiōe ad eternas. Nōne primo vanum est quod teneri nō p̄t. sed totū mūdus non p̄t tenere quin diuitie tpales defluāt. ymo sunt sicut anguilla. que q̄nto plus stringitur p̄ caudā. rāto facilius elabit. Secundo vane sunt etiā diuitie. q̄ mentē hois replere nō possunt. Quia scriptū est. Auarū nō implebit pecunia. **Q**uare et ei ignis pariter

crescētib; lignis. Crescit ei amor pecunie
 q̄ plus pecunia crescit. Dicit Poeta. Cres-
 cit em sine fine. quia crescit i infinituz. fm
 p̄hm. j. politicoz. Nec mirū. Ania em ho-
 minis est spūs. diuitie vero sunt corpales
 Nō patet q̄ corp⁹ nō p̄ implere spm. cū
 nō habeāt ad se inuicē p̄porcionat⁹ ad in-
 uicē. **Un̄ Bern.** i sermōe de dēdicatōis dicit.
 Quia in h̄ est ad dei ymaginē facta. qz oc-
 cupari p̄t. repleri nō p̄t. nisi capacitare dei.
 Quicquid min⁹ est deo. eam nō implebit. **Ter-
 tio** vane sunt res tpales. qz sunt siles dor-
 mientī. q̄ se credit habere multa s; euigilās
 nihil inuenit. **Job.** Diues cū dormierit ni-
 hil secū affert. **Aperit** oculos suos ⁊ nihil
 inuenit. **ps.** Dormierit somnū suū. ⁊ nichil
 inuenit. **oēs** viri diuitiaz in manib; su-
 is. **Uideam⁹** qd inuenit diues ille purpu-
 ratus ex diuitijs. q̄ nec gurā aque potuit
 ab **Abrahā** obtinere. **Luc.** xvi. Quid ille
 q̄ dicit. **Qia** mea habes multa bona repo-
 sita in annos plurimos. epulare. **S; au-**
diuit statim. **Stulte** hac nocte morieris.
 demones repetēt aiaz tuā a te. ⁊ hec q̄ con-
 gregasti cūp̄ erūt. **Luc.** xii. **S; dices.** Di-
 rū est q̄ vos dñe damnatis diuitias. que
 tū sunt vtilis ad acq̄rendū regnū celozū.
Luce. xvi. **Facite** vobis amicos de mam-
 mona iniquitat⁹. vt cū defeceritis recipiant
 vos in eterna tabernacula. **Ad** qd dicit dñs
 q̄ diuitie simplr nō damnāt s; abusus di-
 uitiaz. **Un̄ Aug.** sup ps. lxx. dicit. Diuitie
 si affluāt nolite cor apponere. Ille q̄ nō hz
 nō ambiat vt habeat. **Qui** hz nō supbiat.
Et idō nō dicit. **Nolite** habere. s; cor appo-
 nere. **Nō** em damnat diuitias. vñ merca-
 mur celū. s; cor appositū. **De** Aug. **Ex** h̄
 dicit **Ambro.** li. viii. sup **Lucā.** **Q̄** diuites
 crimen habēt. nō in facultatib; sed in his
 qz vti nesciūt. **Nā** diuitie vt impedimenta
 sunt reprobis. ita bonis sunt adiuvamen-
 ta vtilis. **De** scdo quō qdam inueniūt ali-
 qd cui⁹ inuentio est mala non tū vana. et
 talis res est peccatū p̄tra deū ⁊ p̄tīmū per-
 petratū. **Patet** aut̄ eius malicia ex trib; **Primo**
 qz est deformitas. quā detestatur
 de⁹. **Scdo** quia est iniquitas. quā amplexat̄
 dyabolus. **Tertio** quia est infirmitas. q̄
 dissipatur totus mūdus. **De** primo patet
 quō deus odit eius deformitatē. **Nam** sic
 dicitur **Gen.** vii. **Deus** videns maliciā ho-

minū sup terram inducit diluuiū sup ter-
 ram ad delendum peccatū. **Non** est ita ve-
 bementis ire quis. vt destruat domū suā.
Quāuis eam viderit denigratā et tū de-
 destruxit mūdū. quod erat opus suū. pro-
 pter peccatū. **Non** est aliquis q̄ ita detesta-
 retur vas aureū. p̄ter vnam maculā in co-
 factā. sed maculā abstergit et vas reseruat.
Et tamen deus animā que est pulcior au-
 ro et lapide p̄cioso. cum sit ad ymaginē su-
 am destruxit. p̄ter vnum peccatum. **Sap-**
ientie xiiij. **Odio** est domino impius et i-
 pietas eius. **Super** omnia patet q̄ deus
 odit peccatū. quia vnigenitū suū crucifi-
 gi p̄misit. p̄ter illud. **Iuxta** illud **Isaie.** liij.
Propter scelus populi mei percussit illum.
Secundo peccatū est malum. quia placet
 dyabolo. **Cuius** signuz est triplex. **Primo**
 quia ip̄e non vult aurū nec argentū. s; tū
 animas peccatrices quib; dicitur ⁊ pasci-
 tur. **Gen.** xiiij. **Da** mihi animas. cetera tol-
 le tibi. **Un̄** ip̄e est sicut auis rapax que dili-
 git cor p̄de. sic ip̄e cor hominis peccato-
 ris. **Unde** legitur q̄ dyabolus interroga-
 tus a quodā. quid plus diligeret. **Respon-**
dit tria. scilicet primam lunam. rotam so-
 lis. et ferrum molle. hoc est cor quod com-
 ponitur ex illis tribus litteris. que habēt
 illas figuras. **Secundum** signum quod
 dyabolus amat est peccatū. quia in proci-
 rando peccatum nunquā fatigatur. **Jam**
 enim sunt sex milia annozum et quadra-
 ginti. triginta q̄q; anni quo nichil aliud
 fecit nisi procurauit peccatum. **Unde** in-
 terrogatus a domino vbi fuisset. **Respon-**
dit. **Circuui** terram et perambulauit eam.
Job p̄mo. **Unde** idē dicit **Job.** xxxij. **Qui**
 me comedunt. non dormiunt. quasi dicit
 Non bibunt nec comedunt. **Tertium** si-
 gnum est. quia dyabolus amat peccatum
 quia nunq; peccato saturatur. **Jam** enim
 deuorauit multa milia hominum. et tamen
 adhuc est famelicus querens quem deuo-
 ret. **p̄ma** **Petri.** v. **Un̄** **Job.** **Ab** sorbebit
 fluiuium et non mirabitur. sed habet fidu-
 ciam q̄ et iordanis fluat in os eius. **Ter-**
tio peccatum est malum. quia corrumpit
 totum mūdum. **Est** enim sicut infirmitas
 qua mūdus dissipatur. et precipue si-
 cut febris tercaana. **Quia** quicquid est i mū-
 do aut est concupiscentia carnis. aut concu-
 piscētia oculoꝝ. aut supbia vice. **Job.** ij.

Ge. ij. qd dicitur abij. qd dicitur male

Quinta infra octa. epiphanie

Et ex hoc die Jobes q̄ totū mūdū i maligno
posu? ē. Est etiā sic febr? q̄ rana p̄ q̄ dru/
plicē gradū. scz cordis oris op̄is z psuetu/
dimis. Est em̄ p̄ctm̄ sic febr? q̄ridiana z p̄ti/
nua q̄ ē valde piculosa. z h̄ p̄ p̄ctm̄ sup̄bie
q̄ est i om̄i p̄ctō. Est etiā p̄ctm̄ sic podagra
in pedibz. p̄ p̄ctm̄ accidie. Paralysis. p̄ter
p̄ctm̄ ire. ydropisis. p̄ p̄ctm̄ auaricie. Do/
lor viscerz. p̄ p̄ctm̄ inuidie. Squinancia
p̄ peccatū gula. Lep̄ p̄ peccatū luxurie.
Dicit d̄r. **Ma. j. A** plāta pedis vsqz ad ver/
ticē nō est i eo sanitas. Ecce quō p̄ctm̄ cor
rūp̄it totū mundū. De tertio scz quō aliq̄
aliq̄ inueniūt cuius inuētio est fructuo/
sissima. Nō est em̄ t̄m̄ bona s̄z valde bona.
Et hec est inuētio xp̄i z gr̄e ei?. Pro q̄ sc̄i/
dū q̄ cū aliq̄ inuenit statim inq̄rit qd̄ sit
illud qd̄ inuenit ē. Si q̄ d̄s inueniēs xp̄m
p̄ gr̄az vlt̄ sc̄ire qd̄ sit in effectu. certe vide
bit maximā vtilitatem z maximū fructum.
Quia sunt que desiderant nisi in h̄ mōdo.
que t̄m̄ nullo mō p̄nt inueniri nisi in xp̄o.
Nam p̄mo desiderāt copiose diuitie. Se/
cūdo in diuitijs ml̄ta reges. Tertio in di/
uitijs z requie lōga z salubris vita. Ista ū
inueniunt h̄ aliquo modo. S̄z hec in xp̄o
plene habent. Primo in eo inueniunt thes/
aurū incōpabile om̄i diuitiaz. De q̄ d̄r in
ps. **Sl̄a** z diuitie i domo eius. Et ip̄emet
dic̄p̄ Salomonē. **Deci** sūt diuitie z gl̄a
Un̄ Sapie. viij. d̄r. Et si diuitie appetāt i
vita qd̄ sapia locupletius. Et itelligit h̄ de
sapia increata. q̄ est xp̄s. vt exp̄ōit Robert?
holgoth. Secūdo inueniunt in eo requie im/
perturbabile. Iuxta illud Job. In mūdo
ps̄surā habebis. in me aut̄ pacē. **Un̄ aug.**
li. cōfessionū dicit. Inq̄tū est cor meū d̄ne
nec p̄t redescere nisi in te. Et idē dicit. Ve/
nie peccatrici q̄ sperauit si a te recesserit se
aliq̄d meli? habiturā. Ista z reuerſa i tergū
z in larera. dura sūt oīa z tu solus requies
Decille. Tertio inueniunt i eo vitā iter mi/
nabile. Vita ei p̄ns breuis ē z misera z af/
flictioibz plena. Xp̄s aut̄ est vita lōga. **Un̄ i**
ps. Lōgitudine d̄ic̄z replebo eū. Et puer.
Lōgitudō d̄ic̄z i dextera ei?. Et q̄nta lon/
gitudō. certe carēs sine z termino. Secūdo
xp̄s ē vita nō solū lōga s̄z oīno felix et brā
z solatioibz plena. **Un̄ i ps.** D̄ne ap̄d te ē
fons vite. **Job.** Hec est vita eterna. Et ps.
Delectationes in dextera tua vsqz in finē.
zē

Dixi tertio q̄ in v̄bis p̄missis
describit apt̄ ioc̄
inueniōis xp̄i. cū d̄r. In templo. **Recm̄tz.**
Ret̄ ei apt̄ inuenit in aula q̄ i taberna. z
q̄libet in p̄prio domicilio facili? q̄ i alieno.
Cū igit̄ tēplū sit aula xp̄i z domiciliū suū
sp̄ale. eo q̄ vt ip̄e dicit h̄ in his q̄ p̄is mei
sunt oportet me esse. volēs significare q̄ iu/
re hereditario z success. one p̄ma tēplū sit
aula ei?. Deritō q̄ ibi inuenit est tāqz i p̄pa
sede. **Un̄ ps.** D̄ns i tēplo sc̄o suo. Et itez
p̄p̄a. Veniet ad tēplū sc̄m̄ suū domiatōz
d̄ns. Suū dicit vt inuuar ad eū iure sp̄ali
p̄tinere. Et qz vt idē saluator ait. Tēplū
nō est aliud nisi dom̄ orōnis. Igit̄ q̄ vult
xp̄m inuenire nullibi apt̄ eū inueniet sic
in orōne. quāqz z alibi inuenit. Pro q̄ bre/
uiter sciendū q̄ xp̄s inuenit in tribz locis.
scz in p̄sep̄io afflictōis corp̄al. p̄sep̄ium
em̄ in q̄ iacuit durū fuit. Gramēta vilia
z dura. qz fenū aridū. Ad significandū qz
ip̄e inuenit in afflictōe corp̄ali z tribulatōe
n̄ra. **Un̄ ip̄e ait p̄ ps.** Cū ip̄o sum in tribu/
latione. Sic inuenerūt eū pastores. q̄ de/
bent sp̄aliter mortificare corp̄a et mēbra
sua ad exemplū alijs ostendendū. Sicut
fecit ap̄lus q̄ d̄ se dicit. Castigo corp̄ meū
z i seruitutē redigo ne cū alijs p̄dicauerim
ip̄e reproby efficiar. Per h̄ etiā significat qz
pastores z plati debēt esse solici d̄ scriptur̄
sanct̄. que sunt cib̄ aīaz. Verbū em̄ dei ē
qd̄ nutrit aīas. **Matth. iij.** quod debet in/
ueniri in p̄sep̄io sacre scripture. Secūdo
inuenit christus in stabulo. Et hoc a ma/
gis. vt dicit **Matth. ij.** Magi significant
om̄es p̄ficientes diuites in bonis operi/
bus. q̄ etiā debent esse sapientes p̄ discre/
tionez. **D̄** ergo inueniūt eum in stabulo
humilitatis. quia quanto maior es humi/
lia te in om̄ibz **Ecc̄. iij.** Magna fuit humi/
tas magoz. q̄ tam diuites z sapientes d̄ lō/
ginq̄ venerūt ad vnū p̄nerū. z cum hoc
ad stabulū. Et quid fecerūt. certe prociē
res adorauerūt. Apertis thesauris obtu/
lerunt ei aurū. Sic p̄ficientes debēt hu/
militate adorare p̄ deuotionem. offerre per
sanctam operationē. Aurum rerum tem/
poraliū. thus sc̄rē orōis. et mirram mortif/
icationis carnis. Tertio inuenit in tem/
plo per deuotam orationē. et hoc a paren/
tibus vt dictū est. i. ab his q̄ faciūt volun/
tatem eius. Sicut ip̄e dicit **Matth. xij.**

Qui fecerit voluntate patris mei qui in celis est ipse me frater soror et mater est. Et pertinet istud ad perfectos qui in omnibus intelligunt quod sit voluntas dei beneplacens et perfecta. Incipientes quidem intelligunt quod sit voluntas dei. scilicet abstinere a malo. *I. Thessa. iij.* Nec est voluntas dei ut abstineatur a fornicatione. Proficientes intelligunt quod sit voluntas dei beneplacens. scilicet adherere bono. *I. Ia.* Ecce seruus meus intelliget. scilicet voluntate mea. *I. Ia. li.* Sed perfecti intelligunt quod sit voluntas eius beneplacens et perfecta. scilicet perseuerare in bono. Et isti deum inveniunt in perfectionis loco. quod in repleto. Queramus igitur eum etiam et nos ut inuenire ipsum possimus. hoc per gratiam et in futuro per gloriam. Amen.

Dñica infra octavas Ephe. III

Sermo. XVIII

Quolentes quere-
bamus te. *Luce. ij. cap. Egregius*
ille doctor magnus pater Augustinus. super
Ps. ciiij. ostendens necessitate querendi deum.
tractans illud psalmum. Querite faciem eius semper.
dicit. Si semper queris deum quando inuenietur.
et respondens idem ipse ait. Semper dicitur idem.
quod in tota vita quam habuit et consummavit nos habere
debere facere cognovimus. quoniam inuentus
querendus est. Nam deum inuenit fides. sed
adhuc eum querit spes. Caritas autem et in-
uenit eum per fidem et eum querit habere per spem.
Ubi tunc sic inuenit ut ultra non queratur.
Nec ille. Vult dicere Augustinus. Quod in tota vi-
ta nostra querenda est gratia diuina per quam
possimus inuenire tandem gloriam celestem.
Nam licet per fidem inuenimus gratiam. eo quod
ex magna gratia dei factum est ut in fide sua si-
mus. per spem tamen inquirimus rem illius gratie.
scilicet veritate patrie celestis apertam quam habet in
speculo et enigmate tenemus. Verum quod vita
patris non est solarij nec iocunditatis. sic salua-
tor ait. Nunc quidem tristitia habetis. *Iob. xvi.*
Ideo deus vult ut non queramus sed dolentes
queramus eum. Nam ut dicit Bernardus. ser. xliij.
Si nolumus frustra querere. queramus ve-
raciter. queramus frequenter. queramus perseue-
ranter. ut nec queramus pro illo aliud nec illo
aliud. sed nec ab illo ad aliud conuertamur.
Facile est enim celum et terram transire. quam ut sic
querens non inueniat. sic petens non accipiat. et
sic pulsanti non aperiat. Nec ille. Quisquis ergo
querere vult deum attendat parietes eius. ne
frustra querat. Illi enim non ridentes sed do-

lentes querebant eum. sicut dicitur in themata.
In quibus verbis tria tangunt. Primo que-
rendi christum lamentabilis modus. cum dicitur. Do-
lentes. Secundo diligens investigationis actus.
quia querebamus. Tertio investigatio christi
queritur fructus. quia. et.

Dixi primo quod in scriptis scriptis
circa investigatio-
nem christi tangitur querendi modus lamentabilis
cum dicitur. Dolentes. Non potuit euangelista
melius facere quam quod ira euidens scriptura et ad
quod rendum christum apertum a parentibus christi platum non
obmisit. Nam gratia dei non potest queri sine diffi-
cultate et dolore. Et ideo ut dulcius pos-
sita ab homine teneatur et liberius possideatur
Quod enim difficilius queritur. dulcius inue-
nitur. inquit Augustinus. super psalmum. ciiij. Difficul-
tas autem ista exprimitur per hoc verbum dolen-
tes. quod designat cordis ardorem. Pro-
quo sciendum quod gratia christi querenda est
tripliciter. scilicet in tempore ubi oportet et sic
oportet. In tempore primo. istud est tempus
presentis vite. De quo dicitur. Ecce nunc
tempus acceptabile. ecce nunc dies salutis.
Ideo propheta dicit. Querite dominum dum inueniri
potest. Et iterum apostolus. Dum tempus ha-
bemus operemur bonum. Non in tempe-
re querunt quique virgines fatue. quibus di-
cum est. Nescio vos. *Matth. xxv.* Unde
Bernardus super cantica sermone. lxxv.
Hunc tempus acceptabile ad querendum
in quo plane qui querit inuenit. Et hec est
vna causa quare non inuenitur christus a
querentibus se. cum non queritur in tem-
pore oportuno. Secunda causa est ut que-
ratur ubi oportet. Dicit autem *Iob. xxviii.*
Quia non inuenitur in terra suauiter vi-
uentium. Quia gratia christi in hominibus
voluptuosis et resolutis potius amittitur
quam inuenitur. Et ideo ibi frustra queritur.
Unde Sponsa. quia quesivit eum in lec-
tulo per noctem. non inuenit eum. In
nocte extra tempus congruum. In lectu-
lo extra locum aptum. Rex significat re-
nebras culpe et peccatorum. in quibus quia
diu quis moratur non inuenit christum.
Ioculus significat deliciarum voluptatem. Unde
de mala muliere scribitur. Proverbiorum.
Intexui funibus ex egipto lectulum meum.
Funes egypti significant consuetudi-
nem deliciarum huius mundi. quibus lectus